

PROGRESSIEVE COMBINATIE

Verkiezingsprogramma Progressieve Combinatie Rhenen 2018-2022

SAMEN SOCIAAL en DUURZAAM: VOOR ELKAAR

De Progressieve Combinatie Rhenen (PCR) is een samenwerking tussen Progressief Rhenen en GroenLinks en verbindt daarmee een lokale met een landelijke partij. De PCR is ontstaan in 2005 en heeft de afgelopen raadsperiode deel uit gemaakt van het college van Burgemeester en Wethouders.

De Progressieve Combinatie zet zich in voor een duurzame en solidaire samenleving.

Met een duurzame samenleving bedoelen we dat:

- iedereen blijvend kan meedoen, zelfstandig, als dat kan, met hulp, als dat nodig is.
- we hier en nu zorgen voor een veilige en gezonde omgeving voor mens, dier en plant
- beleid en besluiten een blijvend bedoeld effect hebben met zo min mogelijk nadelige invloeden op andere inwoners of omgeving.
- we onze samenleving en leefomgeving beter achterlaten dan we haar gekregen hebben. Natuur, milieu en landschap zijn een onlosmakelijk onderdeel van onze leefomgeving.

Met een solidaire samenleving bedoelen we dat:

- alle inwoners – ongeacht geloof, ras, sekse of culturele achtergrond – dezelfde mogelijkheden hebben om zich te ontwikkelen.
- de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

Daarom kiezen wij in onze verkiezingscampagne voor de slogan "Voor elkaar".

Om dit te bereiken werkt de Progressieve Combinatie vanuit vier uitgangspunten:

- We hebben vertrouwen in de kracht van onze inwoners. We geloven in de samenwerking tussen mensen, benutten hun inzet en (ervarings)deskundigheid en waarderen hun betrokkenheid.
- We gaan voor kwaliteit. Plannen, beleid en uitvoering moeten werkelijk verschil maken en afdoende oplossing of antwoord bieden. Daar hebben we tijd en geld voor over.
- We gaan uit van onze eigen kracht als lokale samenleving. We maken maximaal gebruik van de mogelijkheden van een gemeentelijke overheid en we nemen initiatief in samenwerking met onze partners.
- We willen dat de besluitvorming in Rhenen transparant en controleerbaar is voor de inwoners van Rhenen. We vinden het belangrijk dat inwoners weten waarom besluiten genomen zijn en welke argumenten de doorslag hebben gegeven.

Wat hebben we bereikt de afgelopen periode?

De PCR heeft de afgelopen vier jaar deel uitgemaakt van wat ons betreft het beste en meest constructieve college dat Rhenen in lange tijden heeft gekend. In deze periode is mede door de PCR veel bereikt zoals:

- Inwoners praten mee over beleid en uitvoering.
- De grote veranderingen in de zorg zijn op een zorgvuldige en solidaire manier in gemeentelijk beleid vertaald en uitgevoerd, inclusief voorzieningen ter ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers en een aanvullend pakket ter bestrijding van armoede.
- Het welzijn heeft een nieuwe vorm gekregen: er is budget en professionele ondersteuning voor inwonerinitiatieven (o.a. de buurthuis kamers aan de dr. Wallerstraat en de Valleiweg) en er is accommodatie beschikbaar in alle drie de kernen.

- Ingewikkelde dossiers zijn tot uitvoering gebracht: het Museumkwartier met daarin het gerenoveerde museum, de nieuwe locatie voor de brandweerkazerne in Elst, de ruilverkaveling en de uitvoeringagenda Kwintelooijen, de woonzorgvoorziening in Achterberg is in procedure gebracht.
- De herinrichting van het centrum is in gang gezet en in het voorjaar van 2018 nagenoeg voltooid.
- De Cuneratoren is gerenoveerd.
- Woningbouwprogramma's in Rhenen (Vogelenzang en Vreewijk), Elst (het Bosje en schoollocaties) en Achterberg zijn praktisch afgerond.
- Veilig Fietsplan is ontwikkeld.
- Het gemeentehuis heeft zich ontwikkeld tot een Huis van de Gemeente waar inwoners gebruik van maken voor tal van activiteiten.

Wat wil de PCR de komende periode bereiken?

De PCR streeft bij deze verkiezingen naar een voortzetting en verdere ontwikkeling van dit solide en constructieve beleid en de positieve, open bestuurscultuur. We willen daarnaast meer nadruk op onze leefomgeving. Natuur en milieu staan onder druk en er zijn belangrijke stappen te zetten om negatieve effecten van bijvoorbeeld ons huidige energieverbruik te minimaliseren. De Progressieve Combinatie wil een duurzaam Rhenen, op sociaal en economisch gebied en ook wat betreft natuur en milieu. Alle inwoners moeten zich kunnen ontplooiën in een veilige, gezonde en mooie leefomgeving, waarbij we het belangrijk vinden dat mensen na ons dit ook kunnen. Dit bereiken we graag in samenwerking met andere partijen die ook voor duurzame oplossingen kiezen. Wij willen daarom werken aan een samenleving die duurzaam is:

1. op het gebied van sociale samenhang
2. op het gebied van onze leefomgeving, ruimte, ons milieu, de natuur en het landschap
3. in relatie tot de wereld om ons heen: onze gemeente is geen eiland maar maakt deel uit van de rest van de wereld
4. op het gebied van de gemeentelijke organisatie en haar financiën.

1. Duurzame sociale samenhang

De Progressieve Combinatie vindt het belangrijk dat iedereen meedoet in onze samenleving, ongeacht leeftijd, gezondheid, opleiding, inkomen en/of levensbeschouwing. Daarom willen wij dat er een goede ondersteuning is voor mensen die moeite hebben om deel te nemen aan de samenleving. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet zijn voor ons belangrijke instrumenten om dat te bereiken. In samenspraak met inwoners, wijken, de Adviesraad Sociaal Domein en professionals geven wij die ondersteuning vorm en inhoud.

Het is belangrijk dat mensen zich gezond en gelukkig voelen. De Progressieve Combinatie wil daarom dat de gemeente werkt vanuit de aandacht voor een gezond leven, ieders vermogen om de uitdagingen van het leven aan te gaan en zo veel mogelijk eigen regie te voeren (de principes van de Positieve Gezondheid).

De zorg die de gemeente biedt, moet aantoonbaar tot een betere kwaliteit van leven leiden. Daarvoor is het nodig dat deze zorg op maat is, bereikbaar, betaalbaar en vrij van ingewikkelde bureaucratische processen. De Progressieve Combinatie wil de komende vier jaar het uitgangspunt verankeren dat er voor deze zorg één aanspreekpunt per gezin is.

Vooraf bij complexe problemen is het belangrijk dat de gemeente voor een integrale aanpak kiest waarin gemeente, hulpverlening en informele ondersteuning goed samenwerken. Het beroep op zorg en ondersteuning varieert en komt meer dan ooit ook neer op vrijwilligers en mantelzorgers. De gemeente hoort vrijwilligers en mantelzorgers goed te ondersteunen. Daarnaast is het belangrijk om de professionele zorg- en hulpaanbieders te stimuleren meer tijd en geld vrij te maken voor een vernieuwend aanbod.

De Progressieve Combinatie vindt het belangrijk dat inwoners zelf initiatieven nemen om de kwaliteit van samen leven te versterken en/of te verbeteren. Als inwoners ondersteuning nodig hebben bij het uitwerken van die initiatieven (in de buurt, wijk of kern) is daar professionele ondersteuning voor beschikbaar en kan men een beroep doen op het Initiatievenfonds.

De PCR beschouwt armoede als een belangrijke oorzaak van sociale uitsluiting. Mensen trekken zich terug omdat zij niet over voldoende middelen beschikken om mee te doen aan de samenleving. Kinderen treft dat extra hard. Zij ondervinden hinder om deel te nemen aan activiteiten op school en in verenigingen. Bovendien worden zij dikwijls nog extra belast door de zorgen van de ouders. Armoede gaat daarnaast dikwijls met andere problemen gepaard. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan een samenhangend pakket en beleid om gezinnen de opstap te bieden om zich aan de armoede te kunnen onttrekken en daarmee de kans te bieden andere zaken op te lossen. Het armoedebeleid is een succesvol voorbeeld van samenwerking van de gemeente met het Rhenens maatschappelijk middenveld, woningcorporatie, welzijnswerk, vrijwilligersorganisaties en kerken. Door nog intensiever met elkaar samen te werken kan er nog veel meer kan bereikt worden.

De PCR wil mensen stimuleren om een maatschappelijk nuttige rol te vervullen en passend werk te vinden, met kans op een betaalde baan. Mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kunnen een bijdrage leveren door sociaal relevant werk, ook als tegenprestatie in bijvoorbeeld een uitkeringssituatie. De PCR vindt dat de uitvoeringsorganisatie (Werk en Inkomen gemeente Veenendaal) meer en beter moet kijken naar talent en kwaliteit van mensen en - waar de situatie er om vraagt - de regels minder rigide toe moet passen dan nu gebeurt (zie ook de paragraaf over een duurzame organisatie). Wij willen dat Rhenen een actieve rol speelt bij het regionaal organiseren van de ondersteuning van mensen bij het vinden van passend werk en de organisatie van een regionaal sociaal werkbedrijf (zoals IW4). De PCR vindt bedrijven en de Cliëntenraad Werk en Inkomen belangrijke gesprekspartners om te overleggen over geschikte maatregelen om mensen te helpen aan passend werk en een gewaardeerde maatschappelijke bijdrage.

Mensen worden steeds ouder en het aantal ouderen groeit ook in Rhenen gestaag. De behoeften van deze groep zijn divers. Het gaat onder meer om zorg en maatschappelijke ondersteuning, veranderende woonbehoeften (zie de paragraaf over wonen) en de toegang tot maatschappelijke activiteiten. De PCR heeft oog voor deze veranderende en toenemende behoeften van ouderen en wil dat de gemeente actief met ouderen en maatschappelijke organisaties samenwerkt om gezamenlijk voor de goede ondersteuning te zorgen.

Spel, sport en sportverenigingen zijn belangrijke dragers van gezamenlijke activiteiten in onze samenleving. De afgelopen vier jaar heeft dit veld weer enige aandacht van de gemeente gekregen, bijvoorbeeld door de aanstelling van buurtsportcoaches. De PCR wil meer en vindt dat het sportbeleid weer een eigen en volwaardig beleidsterrein wordt met een eigen budget. In samenspraak met de sportverenigingen willen wij nadenken over de toekomst van de sportaccommodatie 't Gastland. De PCR wil buurtsportcoaches blijven inzetten om mensen aan te zetten tot meer gezonde beweging en deelname aan sport en sportverenigingen.

De budgetten die het Rijk voor het sociaal domein via het gemeentefonds ter beschikking stelt, zullen de komende jaren van rijkswege veranderen. De PCR vindt dat de gemeente de gelden die het Rijk bestemd heeft voor het sociaal domein, binnen dat domein moet besteden en niet aan andere domeinen. Bovendien is het belangrijk om toe te zien op het eigenlijke gebruik van de zorgwetten: WMO, WLZ of de zorgverzekering om daarmee onterecht gebruik van de WMO te voorkomen.

Onze speerpunten zijn:

- Instandhouding van de opgebouwde voorzieningen en vergroting van de vindbaarheid ervan voor degenen die het nodig hebben.
- Vermindering van de schadelijke effecten van armoede voor kinderen.
- Slimmer aanbod van hulp door de gemeente in de vorm van maatwerk en een gezamenlijke aanpak met professionals. Uiteindelijk is maatwerk gericht, effectiever en goedkoper.

- Integratie van de armoede-aanpak met zorg voor andere gezinsproblemen.
- Het verder invullen van de regietaak van de gemeente bij de schuldhulpverlening in afstemming met haar partners.
- Begeleiding van uitkeringsgerechtigden zo dicht mogelijk bij huis in spreekuren in Rhenen.
- De ingezette samenwerking in de regio voor banen versterken.
- Investeren in deskundige begeleiding voor werkgevers en het "ontzorgen" van bedrijven die hun verantwoordelijkheid nemen.
- Inspelen op de veranderende en toenemende behoeften van ouderen in Rhenen, met in het bijzonder aandacht voor voldoende voorzieningen in Rhenen Hoog.
- Sportbeleid wordt weer een volwaardig beleidsterrein in Rhenen en de gemeente versterkt het overleg met de sportverenigingen.
- De gemeente gebruikt de gelden van het gemeentefonds die bestemd zijn voor het sociaal domein, binnen het sociaal domein en niet voor andere bestemmingen.
- Instandhouding van de sterk gevoelde solidariteit in onze gemeenschap!

Jeugd en jongeren

Jeugd en jongeren, jongens en meisjes, zijn onze toekomst en verdienen aparte aandacht. Ze moeten een stem hebben en voldoende waarborgen om op een fijne manier op te groeien. Bij de Progressieve Combinatie staat het jeugd- en jongerenbeleid hoog op de agenda. Het is belangrijk dat alle jonge mensen uiteindelijk hun plek in de maatschappij vinden. Ouders/verzorgers en jongeren zelf zijn natuurlijk op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven. Het is aan de gemeente om voorwaarden te scheppen voor een gunstig klimaat om in op te groeien. Jongeren ontwikkelen zich snel en het gemeentelijk beleid moet hierop aangepast zijn met voorzieningen voor elke leeftijd. Op deze manier krijgen jongeren de kans om hun talenten en competenties te ontplooiën, waarmee zij hun eigen plek in de samenleving kunnen vinden.

Alle jongens en meisjes hebben zoveel mogelijk dezelfde kansen. Dat wil zeggen dat er zorg en ondersteuning op maat is voor de jongeren die dat nodig hebben, en dat we zorgen voor een goed kindpakket. Dat pakket geeft financiële ondersteuning aan kinderen van ouders met te weinig draagkracht, zodat zij kunnen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en zich onbelemmerd kunnen ontwikkelen. We betrekken kinderen en jongeren actief bij alles wat voor hen wordt georganiseerd. We praten niet over jongeren, maar met jongeren, als het gaat om de inrichting van speel-, sport- en ontmoetingsplekken/ruimte. De gemeente gaat van repressie naar begeleiding en participatie. Dit blijven we doen door de jongerenraad nog meer te betrekken bij beslissingen over jeugd en samen te werken met andere maatschappelijke organisaties in het jeugd- en jongerenwerk, sportverenigingen en andere organisaties.

Onze speerpunten zijn:

- De PCR blijft zich inzetten voor een goed georganiseerde laagdrempelige jeugdzorg met een goede signalering en een gezamenlijke aanpak met hulpverleners.
- Geen jongere haakt voortijdig af: iedereen die leerplichtig is, zit op school of volgt een leerwerktraject, o.a. stageplekken in samenwerking met Rhenense bedrijven om werkervaring op te kunnen doen. Begeleiding gaat door, ook na het halen van een startkwalificatie.
- Het kindpakket moet gehandhaafd blijven en verbeterd worden.
- Ondersteunen van voorschoolse opvang waar noodzakelijk om achterstanden te voorkomen.
- Cultuur geven wij meer aandacht in de bestaande samenwerking tussen onderwijs, naschoolse opvang, sport en cultuur. Op het gebied van sport is deze samenwerking al succesvol en de uitbreiding daarvan naar cultuur is gewenst.
- Er moeten speelplekken beschikbaar zijn in de buurten die daar om vragen.
- De publieke ruimte is van iedereen en dus verdienen jongeren ook een plek. Daarom moet er in iedere kern minstens één ontmoetingsplek zijn voor jongeren. Op dit moment geldt dit wel voor Rhenen, maar nog niet voor Elst en Achterberg. Op dit moment proberen gemeente, Jongerenraad en jongeren uit Elst samen een ontmoetingsruimte in Elst te creëren.

- Het jongerenwerk krijgt de opdracht jongeren uit verschillende achtergronden met elkaar te verbinden.
- De omgeving van Rhenen biedt de mogelijkheid om natuurrecreatie voor kinderen te stimuleren en te faciliteren. De gemeente werkt daarin samen met jeugdorganisaties.

Onderwijs

Scholen zijn belangrijke centra van onze gemeenschap en goed onderwijs reikt veel verder dan de directe vorming van onze jeugd. De Progressieve Combinatie ondersteunt van harte de samenwerking van de sectoren op het gebied van een brede leer- en leefomgeving in de vrije tijd én op school. Deze samenwerking op basis van de Brede School, en in het bijzonder het Integraal Kind Centrum (IKC), levert maximale ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren op.

Gelukkig heeft Rhenen in de afgelopen periode goed geïnvesteerd in moderne schoolgebouwen die kinderopvang met schoolgebouw verbinden. Wij zijn er voorstander van dat scholen deze prachtige gebouwen met multifunctionele aula's delen met de gemeenschap, tegen een schappelijke vergoeding.

Het onderwijs is zelf de eerste aangewezen partij om voor zijn kwaliteit zorg te dragen. De PCR ziet voor de gemeente een rol weggelegd om het onderwijs waar mogelijk en nodig te ondersteunen en werkt constructief met de scholen samen. De kwaliteit geldt niet alleen de waarde van het diploma, maar heeft ook betrekking op de levensvorming, de verankering in de lokale samenleving, het kennis maken met cultuur en erfgoed, de maatschappelijke stages, de afstemming op gevraagde kwalificaties, sport en spel, en het contact met de omgeving.

Opgroeïende jeugd vraagt ook zorg en soms extra ondersteuning. In het kader van extra ondersteuning voor gezinnen zijn Centrum voor Jeugd & Gezin en de gemeente samenwerkingspartner van de scholen. Waar passend onderwijs nodig is, helpt de gemeente mee dat de ondersteuning ook daadwerkelijk het kind en de klas bereikt. De gemeente zorgt ook voor een tijdige preventie bij dreigende uitval en verzuim van leerlingen. Ook hierin werkt de gemeente nauw samen met ouders en scholen en zorgt dat hulpvragen adequaat opgepakt kunnen worden.

Onze speerpunten zijn:

- Doorgaan met de nieuwbouw van de Daltonschool in Rhenen, met Integraal Kind Centrum.
- Bevorderen dat de zorg op school geïntegreerd is met de zorg voor gezinnen.
- Goed gebruik maken van de signaalfunctie die scholen hebben.
- Op peil houden van gemeenschappelijk sportvoorzieningen voor de scholen.
- Doorgaan met de aanleg van veilige schoolroutes.
- Stimuleren van cultuurlessen, in het bijzonder muzie koriëntatie op school.
- Samenwerking met het nieuwe museum en andere cultuurinstellingen en sportverenigingen bevorderen.
- De scholen blijven betrekken bij de feesten en herdenkingen die we vieren, feesten met kinderen vier je dubbel!

Wonen

Goed en betaalbaar wonen in een woning die aan de eisen van deze tijd voldoet en past bij de levensfase, is een belangrijke basis voor een goed leven. Daarom vindt de Progressieve Combinatie het belangrijk dat de woningvoorraad in onze gemeente aansluit bij de vraag van onze inwoners. Omdat de woningbouwlocaties schaars en eindig zijn, is het van groot belang dat we de komende jaren een effectief volkshuisvestingsbeleid ontwikkelen. Wij hebben behoefte aan betaalbare koopwoningen voor (jonge) gezinnen, woonruimte voor senioren in verschillende soorten en maten, uitbreiding van het aantal sociale huurwoningen en betaalbare woningen voor het groeiend aantal mensen met een middeninkomen (€ 35.000 tot € 50.000 per jaar). De komende vier jaar is de nieuwe Woonvisie de leidraad daarvoor. Om ook voor de langere termijn de goede keuzen voor de woningbouw te maken, heeft de gemeente een visie nodig op de toekomstige ontwikkeling van onze gemeente in de komende dertig jaren. Deze visie moet de gemeente in samenspraak met onze inwoners en maatschappelijke organisaties ontwikkelen.

Omdat Rhenen niet beschikt over nieuwe uitbreidingslocaties, wil de Progressieve Combinatie de doorstroming bevorderen en senioren verleiden van hun eengezinswoning te verhuizen naar een

seniorenwoning of –appartement. Wij willen stimuleren dat senioren zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en voldoen aan de behoefte aan 'levensloopbestendige' woningen. Rhenam Wonen heeft een belangrijke rol bij het inspelen op deze behoeften aan doorstroming en 'levensloopbestendige' woningen.

Verder wil de PCR dat de gemeente samen met Rhenenam Wonen in de komende jaren een herstructureringsplan maakt voor de herontwikkeling van Rhenen-Midden (Julianastraat t/m Prunusstraat, inclusief Dr. Wallerstraat) en een grondige verkenning naar mogelijke inbreidingslocaties uitvoert.

Drie belangrijke uitgangspunten voor de Progressieve Combinatie zijn:

- Ook in tijden van schaarste blijven we bouwen op zo'n manier dat het karakter en de schaal van Rhenen geen geweld worden aangedaan.
- Mogelijke verdichting mag niet leiden tot het onbeperkt opofferen van groen en leef/speelruimte in de buurten en wijken.
- We zoeken naar mogelijkheden om aan de woonbehoefte van onze inwoners tegemoet te komen waarbij we ook de ontwikkeling van vernieuwende woonvormen ondersteunen.

In de paragraaf over de duurzame economie in dit verkiezingsprogramma leggen wij het belang uit van maatregelen tegen klimaatverandering en grondstoffenschaarste. Door woningen te verduurzamen dragen we bij aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. De PCR wil dat de gemeente in de komende periode het energiezuiniger maken en isoleren van bestaande woningen sterk bevordert en stimuleert dat nieuwe woningen zo veel mogelijk CO₂-neutraal gebouwd worden. PCR verwelkomt het programma van Rhenam Wonen om bestaande woningen te isoleren en energiezuiniger te maken (van zonnepanelen extra tot "nul op de meter"). Wij zijn er voorstander van dat de particuliere eigenaren, die hun woning willen verduurzamen, zich kunnen aansluiten bij de energiebesparende projecten van Rhenam Wonen. Dat leidt tot een schaalvergroting die aantrekkelijk is voor aannemers en voor de woningbezitters. De gemeente kan deze samenwerking ondersteunen.

Onze speerpunten zijn:

- Brede maatschappelijke dialoog met inbegrip van een behoefteonderzoek om te komen tot een toekomstvisie op onder meer het wonen in Rhenen, Elst en Achterberg voor de komende dertig jaar.
- Onderzoeken naar verdichting van bestaand bebouwd gebied mogelijk is zonder dat dit ten koste gaat van een groene leefomgeving of het karakter van de kernen.
- Doorstroming aantrekkelijker maken voor senioren, ook i.s.m. Rhenam Wonen.
- Beleggers en projectontwikkelaars blijven aanspreken op de behoefte aan betaalbare woningen voor de middeninkomens. Indien dit onvoldoende resultaat heeft, gaat de gemeente na wat Rhenam Wonen voor deze groep kan betekenen.
- De samenwerking ondersteunen tussen particuliere woningeigenaren en Rhenam Wonen op het gebied van energiebesparing en duurzame energievoorziening.
- Werken aan voldoende woon/zorgvoorzieningen voor ouderen en nieuwe woonvormen mogelijk maken waarin aangepaste zorg geboden kan worden.

Kunst, cultuur en erfgoed

De Progressieve Combinatie vindt dat kunst en cultuur de kwaliteit van leven verhoogt, bijdraagt aan het welzijn van mensen en een onmisbare factor is in een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Kunst en cultuur dragen in hoge mate bij aan de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor toeristen en recreanten. Wij komen kunst en cultuur tegen in ons nieuwe museum, de kerken, de vele muziekverenigingen, onze scholen, het toneel, de dans, de bibliotheken en bij de vele kunstenaars in Rhenen. Onze gemeente mag zich verheugen in een groot aantal vrijwilligers die meedoen met kunst en cultuur.

De Progressieve Combinatie vindt de manier waarop het Cultuur Platform samen met het veld vorm en inhoud geeft aan de uitvoering van het cultuurbeleid prijzenswaardig. De afgelopen jaren heeft de gemeente de banden met het culturele veld weer aangehaald en versterkt. Dan nog vinden wij dat de gemeente kunst en cultuur meer en beter moet faciliteren.

Onze speerpunten zijn:

- Cultuur wordt weer een volwaardig beleidsterrein.
- Geen bezuinigingen op de subsidies van verenigingen in onze culturele sector.
- Lidmaatschappen van verenigingen mogelijk houden voor kinderen uit gezinnen met een geringe financiële draagkracht (onderdeel Kindpakket). Bijdrageregelingen zijn gemakkelijk vindbaar en gemakkelijk aan te vragen.
- De inrichting van een multifunctionele zaal in de kern Rhenen om optredens, filmvoorstellingen en groepsactiviteiten mogelijk te maken.
- We gaan door met de halfjaarlijkse cultuurconferenties.
- De gemeente voert een actief monumentenbeleid en bevordert het belang en de uitstraling van de voor onze gemeente zo kenmerkende Delftse School en de Wederopbouw.

2. Duurzaamheid van onze leefomgeving, landschap, natuur en milieu

De PCR staat voor een groene leefomgeving voor haar inwoners, voor behoud van landschap en voor de bescherming van de natuur. De PCR vindt dat mensen moeten kunnen genieten van hun (groene) leefomgeving, terwijl we rekening houden met natuur- en landschapswaarden op – meestal – grotere afstand van de woonkernen. In de kernen zelf moet er voldoende groen zijn. Dicht bij de kernen liggen de wandel- en fietsroutes en de uitlaatomogelijkheden voor honden. Op wat grotere afstand krijgt de natuur meer ruimte, maar blijft extensieve recreatie mogelijk, bijvoorbeeld in de uiterwaarden bij de kernen van Elst en Rhenen. De nieuwe Omgevingswet geeft de gemeente naar verwachting mogelijkheden om specifiek op de ruimtelijke ontwikkeling en de kwaliteit van de leefomgeving te sturen dan nu nog het geval is.

Een duurzaam beheer van onze leefomgeving is een zaak van lange adem. De PCR wil daarom samen met anderen een langetermijnbeleid voor een duurzame leefomgeving ontwikkelen. We zijn ervan overtuigd dat de gemeente dit niet alleen kan, daarom wil de PCR de Adviesraad Natuur, Milieu en Duurzaamheid opnieuw instellen. Hiermee wordt de betrokkenheid van verschillende groeperingen vergroot en de kennis en kwaliteiten van de inwoners van Rhenen benut om tot adequate oplossingen te komen.

Leefomgeving

De Progressieve Combinatie vindt dat woonwijken voldoende groen moeten blijven. Dat is belangrijk voor onze gezondheid en ons woongenot. Groen en watervoorzieningen verminderen de gevolgen van fijnstof, hittestress en wateroverlast. In en om de kernen van onze gemeente liggen sportvelden en speelveldjes waar volop gesport en gespeeld wordt. Daarnaast kan er in de stadsbossen, Plantage Willem III, Kwinteloijen en ook de uiterwaarden prachtig gewandeld worden, terwijl in het Binnenveld mooie fietsroutes en een klompenpad liggen.

De Progressieve Combinatie beseft dat juist de ons omringende natuur en het landschap Rhenen aantrekkelijk maken voor toeristen en recreanten. Dat is een extra argument om een goed evenwicht te vinden tussen zuinig omgaan met, en een gepast gebruik maken van onze groene omgeving.

De gemeente Rhenen heeft een groot buitengebied met waardevolle natuur. Die kwaliteiten worden tot en met internationaal niveau erkend en beschermd. Tevens lopen er over Rhenens grondgebied ecologische verbindingzones en sluiten delen ervan bij het Nationaal Natuurnetwerk aan. We moeten rekening houden met (internationale en nationale) wettelijke verplichtingen over natuurbehoud en –herstel en de Kaderrichtlijn Water. De PCR streeft in aansluiting op het Provinciale beleid en het Rijksbeleid naar een actieve bescherming van de natuur, met inbegrip van ecologische verbindingzones. De Gemeente Rhenen zal een ruimhartige en actieve bijdrage leveren aan de realisatie van het Nationaal Natuurnetwerk, Natura 2000 en van de genoemde wettelijke verplichtingen. De PCR streeft ernaar dat alle natuur binnen haar gemeentegrenzen een hoge kwaliteit heeft. Gronden die in eigendom of beheer zijn van de Gemeente (waaronder Stadsbossen en gronden in het Binnenveld) worden daarbij ingezet voor groene doeleinden. De PCR wil dat de natuurkwaliteit van de stadsbossen verder ontwikkeld wordt.

Landbouw en landschapsbeheer

In het bijzonder in het Binnenveld en de uiterwaarden van de Rijn spelen agrariërs tezamen met andere belanghebbenden een belangrijke rol in het beheer van het landschap. Het landbouwkundig gebruik wordt echter steeds grootschaliger en intensiever. Dat komt de natuurkwaliteit van het Binnenveld niet ten goede. De aantallen weidevogels lopen terug, belangrijke landschapselementen als heggen en bomen verdwijnen en de bedrijfsvoering is gericht op steeds intensiever grondgebruik, terwijl de koeien op stal blijven staan.

Natuurlijk heeft de landbouw bestaansrecht in het Binnenveld, maar we vinden dat die nu onvoldoende duurzaam is en de kwaliteiten van het Binnenveld negatief beïnvloedt. In de toekomst zal dit doorgaan, als we niets veranderen. Afgelopen periode is er een ruilverkaveling uitgevoerd in het Binnenveld, waarmee de economische randvoorwaarden voor de agrariërs zijn verbeterd. De zogenaamde menukaart van de Food Valley geeft agrariërs in beginsel de mogelijkheid te ondernemen en tegelijkertijd rekening te houden met de leefomgeving.

De PCR wil dat de gemeente stimuleert dat in de komende periode de ecologische randvoorwaarden voor het gebruik van het Binnenveld verbeterd worden. Als eigenaar kan de gemeente nagaan welke mogelijkheden er zijn om bij verlenging van de pachtovereenkomsten aanvullende voorwaarden te stellen dan wel gronden te verpachten aan natuurbeherende instanties en/of agrarische verenigingen.

Onze speerpunten voor de korte termijn zijn:

- De gemeente stelt de Adviesraad Natuur, Milieu en Duurzaamheid opnieuw in.
- Rhenen stimuleert bewoners om samen met de gemeente het groen te onderhouden. Samen met de bewoners worden in buurten en wijken groenbeheerplannen gemaakt, bij voorbeeld voor het Koningin Elisabethplantsoen.
- Bij nieuwbouwplannen in de kernen wordt ten minste 5 % van het gebied ingericht als openbaar groen en als speelvoorziening. Bij de inrichting van het openbaar groen worden de toekomstige bewoners zo veel mogelijk betrokken.
- De gemeente zet erop in dat bomen en groenelementen worden beschermd, ook als die (nog) niet zijn opgenomen op de waardevolle-bomenlijst. Bomen zorgen niet alleen voor een beter lokaal klimaat, maar ook voor een afname van de hoeveelheid fijnstof in de lucht.
- In de kernen komen meer bomen op overhoeken en in plantsoentjes. In de komende periode worden honderden bomen geplant en wordt voorkomen dat bij herinrichting bomen worden gekapt.
- De gemeente heeft oog voor het behoud van de natuur- en recreatieve functie van Kwinteloijen. De PCR verwacht dat de in te stellen Gebiedsraad Kwinteloijen overeenkomstig de uitvoeringsagenda gedegen adviezen zal geven, waardoor deze en andere belangen goed kunnen worden afgewogen. De gemeente zet zich in voor het behoud van de bestaande natuurwaarden en stimuleert natuureducatie-activiteiten in het gebied om kinderen op een actieve manier kennis te laten maken met de natuur.
- De PCR wil dat de gemeente en andere belanghebbenden (met inbegrip van de buurgemeenten) de ecologische waarden van de blauwgraslanden en natte weidevogelgraslanden van het Binnenveld verbeteren. Hierbij zet de gemeente in op een integrale aanpak met de Gelderse overheden om te voorkomen dat aan beide zijden van de Grift tegenstrijdige eisen worden gesteld aan de waterhuishouding.
- De gemeente overlegt met alle belanghebbenden, met inbegrip van de Agrarische natuurvereniging Het Binnenveld en natuurorganisaties, om in de pachtregelingen in het Binnenveld maatregelen op te nemen waardoor de natuurwaarde van deze gronden in het Binnenveld wordt verhoogd.
- De Progressieve Combinatie blijft kritisch over de ontwikkelingen in de Middelwaard in de gemeente Buren en houdt vast aan een bebouwing die past bij de schaal van het landschap. Daar past de bouw van torenhoge silo's niet bij.
- De gemeente zorgt ervoor dat de inrichting en het toekomstig gebruik van het MOB-complex past binnen de wensen van de omwonenden, de overige inwoners van de gemeente en natuurorganisaties.

Een speerpunt met het oog op de lange termijn is:

- In de komende raadsperiode stelt de gemeente samen met burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen en andere overheden een visie, agenda en routekaart op voor een duurzame landbouw en differentiatie van economische activiteiten in het buitengebied.

3. Duurzame economie en relaties met de wereld om ons heen

De Progressieve Combinatie wil dat Rhenen zich duurzaam ontwikkelt, ook in relatie tot de wereld om ons heen, als het bijvoorbeeld gaat om maatregelen tegen klimaatverandering en grondstoffenschaarste. Elke inwoner heeft hiermee te maken en zal een bijdrage moeten leveren voor een duurzame wereld. De gemeente kan er niet in haar eentje voor zorgen dat Rhenen een goede plaats blijft voor de toekomstige generaties. Daarvoor zal zij intensief moeten samenwerken met burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden. Iedereen zal zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid, innovatievermogen en ondernemingszin moeten inzetten en moeten investeren in een duurzame toekomst.

Mondiale sociale ongelijkheid, fair-trade en de opvang van vluchtelingen

Rhenen voelt zich betrokken bij de problemen van de wereld en draagt haar steentje bij aan de doelen voor een sociaal-duurzame wereld. Rhenen is al een fair-tradegemeente. De PCR vindt dat duurzaamheid in alle transacties van de gemeente een rol moet spelen. Door lokaal in te kopen wordt de lokale economie gestimuleerd en wordt milieubelastend transport tot een minimum beperkt. Wij vinden dat de gemeente deze benadering moet versterken.

Onze speerpunten zijn daarom:

- Wij stimuleren de oriëntatie op de wereld om ons heen en zien het onderwijs, de cultuur en de bibliotheek als een belangrijke ontmoetingsplekken daarvoor.
- Rhenen wordt "Global goals gemeente" en verbindt zich daarmee aan de doelstellingen voor duurzaamheid, zoals zij dat eerder deed als millenniumgemeente (initiatief van de Vereniging Nederlandse Gemeenten naar aanleiding van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties).
- Rhenen levert ook in de komende jaren zijn aandeel in de opvang van mensen die gevlucht zijn voor oorlog, geweld, onderdrukking en sociale ongelijkheid en ondersteunt hen, zodat zij daadwerkelijk deel van onze Rhenense samenleving uit kunnen maken. Dat betekent dat deze nieuwkomers de beschikking moeten krijgen over geschikte huisvesting en hulp bij het aanleren van de Nederlandse taal, het vinden van passend werk en scholen voor hun kinderen en bij het deelnemen van sociale activiteiten, zoals sportverenigingen.

Duurzame economie

De Progressieve Combinatie wil dat de Rhenense economie duurzaam en gezond is. Voor een gezonde economie is een geschikt ondernemersklimaat nodig waarbij ondernemers kansen zien en durven te investeren in producten en diensten die bijdragen aan een duurzame samenleving; aan economische activiteiten die inspelen op de veranderende behoeften van consumenten, aan een levendig en aantrekkelijk stadscentrum met welvarende winkeliers, aan werkgelegenheid en aan de innovaties die nodig zijn voor de huidige generaties en volgende.

Toerisme en recreatie zijn belangrijke pijlers van de Rhenense economie dankzij onder meer onze mooie landschappelijke omgeving en natuur, de ligging aan de rivier, ons levendig stadscentrum, onze culturele rijkdom en recreatieve voorzieningen.

Onze speerpunten zijn daarom:

- De gemeente overlegt met ondernemers en ondernemers- en winkeliersverenigingen over hun behoeften aan ondersteuning en faciliteert duurzaam ondernemende winkels en bedrijven waar mogelijk.

- De gemeente bevordert de toegankelijkheid voor recreanten en toeristen, zoals door middel van een natuur- en milieuvriendelijke passantenhaven. Een jachthaven zou het karakter van de leefomgeving van de rivier schaden en daarom is de PCR sterk gekant tegen een mogelijke aanleg daarvan.

Klimaat en duurzaam gebruik van grondstoffen

Klimaatverandering en schaarste van sommige grondstoffen zijn problemen op wereldschaal, die ook voor Rhenen grote gevolgen kunnen hebben. Om die problemen het hoofd te bieden heeft Nederland zich geschaard achter internationale verdragen die ook voor onze gemeente hun uitwerking moeten krijgen. Dit gaat bijvoorbeeld over de overgang naar duurzame energiebronnen, het hergebruik van afval als nieuwe grondstof in de zgn. circulaire economie, het tegengaan van verspilling, het zuinig omgaan met de ruimte, water en energie, duurzaam bouwen en schonere lucht. Met het schaarser worden van de grondstoffen wordt de noodzaak voor duurzaamheid ook vanuit economisch perspectief snel groter. Naar verwachting zal de omschakeling naar duurzaamheid veel werkgelegenheid creëren en zal een schone en gezonde leefomgeving het toerisme en de recreatie als pijlers van de Rhenense economie versterken (zie de vorige paragraaf). Deze overgang naar een duurzame economie zal daarmee een stimulans geven aan de economische ontwikkeling en kansen geven aan starters, die innovatieve producten op duurzame wijze willen ontwikkelen.

De PCR vindt dat Rhenen een grote bijdrage moet leveren om de klimaatdoelen te bereiken. Klimaat en energie zijn daarom voor de PCR een belangrijk speerpunt waarvoor concrete stappen moeten worden gezet. De gemeente kan er echter niet in haar eentje voor zorgen. Daarvoor zal zij intensief moeten samenwerken met burgers, bedrijven, ondernemersverenigingen, andere maatschappelijke organisaties en andere overheden. In de paragraaf over wonen noemen wij al het belang van een goede samenwerking met alle belanghebbenden op het gebied van energiebesparing, isolatie en duurzame energie.

Onze speerpunten zijn voor de korte termijn:

- Rhenen is in 2040 CO₂-neutraal; de gemeente als organisatie in 2025. Deze doelstelling is bepalend voor alle maatregelen en ingrepen die de gemeente vanaf nu neemt. De gemeente zet maximaal in op energiebesparing en op duurzaam opgewekte energie (in 2020 is dit ten minste 75 %). De gemeente monitort de voortgang van de energiebesparing jaarlijks.
- Op de daken van de gemeentelijke gebouwen komen zonnepanelen, voor zover die daarvan nog niet voorzien zijn.
- De gemeente verkent de mogelijkheden van 'vergroening' van de gemeentelijke belastingen. Een voorbeeld zou het gebruik van financiële instrumenten kunnen zijn die de overgang naar duurzame woningen bevorderen, bijvoorbeeld door de WOZ-waarde ook te koppelen aan het energielabel.
- Rhenen ondersteunt en stimuleert de regionale energie-coöperatie waarin particulieren samenwerken om CO₂-neutraal te worden, binnen haar mogelijkheden.
- De gemeente geeft actieve voorlichting over energiebesparing en de inzameling en de scheiding van afval- en materiaalstromen voor particulieren en bedrijven.
- Bij nieuwbouw onder regie van de gemeente worden energiezuinige woningen gebouwd, waarbij het energiegebruik belangrijk lager ligt dan bij woningen gebouwd volgens het bouwbesluit.
- De gemeente ondersteunt ondernemers die (innovatieve) producten op duurzame wijze willen ontwikkelen en neemt actief deel aan Food Valley en gerelateerde activiteiten die gericht zijn op economische duurzaamheid.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld en werkt zelf circulair, zoals nu al in het betonconvenant is vastgelegd. Hergebruik is een doorslaggevend aspect bij de inkoop van materialen en bij nieuwbouw gebruikt de gemeente een materialenpaspoort om hergebruik van de materialen te vergemakkelijken bij het einde van de levensduur en bij de sloop van gebouwen wint de gemeente zoveel mogelijk materialen terug.

De speerpunten met het oog op de lange termijn zijn:

- In de komende raadsperiode stelt de gemeente samen met burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen en andere overheden een visie, agenda en routekaart op voor duurzame energie, terugdringing van de CO₂-uitstoot en energiebesparing, lokale particuliere investeringen in groene energie (zonnepanelen op scholen, openbare gebouwen, bedrijven en stallen, windmolens).
- Een dergelijk proces wordt ook gevoerd voor de bijdrage van de gemeente aan een circulaire economie. De gemeente kan zich daarbij laten inspireren door voorbeelden van andere gemeenten.
- Rhenen zet bij nieuwbouw en ook renovatie in op duurzaamheid, zodat in 2040 het gehele woningbestand CO₂-neutraal is. Om dit te bevorderen stimuleert de gemeente onder meer de bouw van energie-neutrale woningen.

Verkeer en vervoer

Wij moeten ons verplaatsen tussen onze woningen, werkadressen en winkels en om te recreëren. Bereikbaarheid is daarvoor belangrijk. De PCR wil veilige fietsroutes binnen Rhenen; verplaatsing per fietsen gaat snel en is gezond. Daarom willen wij een veilige schoolroute tussen Rhenen en Veenendaal over de parallelweg van de N233. Het sluiptverkeer moet van deze route en ook de Oude Veensegrindweg geweerd worden. Daarnaast wil de PCR de omgeving van scholen veilig inrichten met een schoolzone met een snelheidslimiet van 20 km/uur en wordt het halen en brengen gereguleerd in overleg met de ouders.

De Rijnbrug vormt een belangrijke verbinding in de regio. Alle verkeersdeelnemers in de regio moeten er goed gebruik van kunnen maken. Met de provincies maakt de gemeente nieuwe afspraken over de kostenverdeling en uitvoering van de noodzakelijke aanpassingen van de brug. Hierbij moet de hele verbinding tussen de brug en de rotonde Geertesteeg worden aangepast, maar wel tweebaans blijven. Daarin past ook een veilige (ongelijkvloerse?) kruising bij Achterberg en de kruispunten met de N225 (Rhenen–Wageningen). Voor de hele verbinding zal Rhenen moeten afstemmen met de betrokken provincies en de gemeente Buren voor een integrale aanpak. De PCR wil niet dat de verbinding wordt opgeschaald tot een autosnelweg tussen de A12 en A15.

De gemeente dient het gebruik van elektrische voertuigen actief te stimuleren. Dat kan zij doen door deze voertuigen voor het eigen gebruik aan te schaffen, door na te gaan waar zij op eigen terrein elektrische oplaadpalen kan plaatsen en door burgers en bedrijven te ondersteunen die een elektrische oplaadpaal willen plaatsen.

Het openbaar vervoer heeft vooral in de spits last van de files in de omgeving van de Rijnbrug. Met de provincie en de OV-bedrijven moeten we naar oplossingen zoeken om vertragingen en oponthoud terug te dringen en om de loopafstand tussen de bushaltes en het NS-station te verminderen.

Door alle kernen rijdt nog steeds veel (vracht)verkeer dat daar niet hoeft te zijn, zoals sluiptverkeer door Rhenen en Achterberg en doorgaand verkeer door Elst. Dit verkeer zou zo veel mogelijk afgeleid moeten worden, zodat dit vermindert. De bestaande alternatieve route voor gevaarlijke stoffen moet in de ogen van de PCR gelden voor al het vrachtverkeer dat geen lokale bestemming heeft.

Onze speerpunten zijn:

- De inrichting van veilige schoolroutes, zodat ieder kind veilig op school kan komen.
- Het weren van sluiptverkeer op de parallelweg van de Cuneraweg en de Oude Veensegrindweg.
- Het stimuleren van het fietsgebruik door de aanleg van veilige routes, goede stallingen, oplaadpalen voor de elektrische fietsen en een goede verlichting van wegen.
- De aanpassing van de brug over de Rijn met kruispunten en de aanleg van een veilige kruising bij Achterberg passend binnen een langetermijnvisie op de regionale verkeersproblematiek die in goed overleg met alle betrokkenen tot stand is gekomen.

- De bevordering van het gebruik van elektrische voertuigen en de plaatsing van oplaadpalen.
- Het vrachtverkeer door alle kernen weren, alleen mogelijk maken voor lokaal verkeer.
- Verbeteren openbaar vervoer, ook over de rivier.

4. Duurzame organisatie van de gemeente Rhenen

Onze Rhenense gemeenschap wordt gemaakt door de mensen, die er wonen. De gemeenteraad en het College van Burgemeesters en Wethouders zijn dienend aan die samenleving en dragen daar vanuit hun eigen rol aan bij. De gemeente kan alleen bijdragen aan het geluk en welzijn van haar inwoners, als collega's op het gemeentehuis, vrijwilligers, mantelzorgers en andere betrokkenen en belanghebbenden tezamen met de raad en het college intensief vanuit hun eigen mogelijkheden samenwerken.

In de afgelopen periode is deze samenwerking erg succesvol geweest. Er is er veel gepresteerd. Wij willen onze samenleving verder verbeteren door vast te houden aan de ontwikkelde cultuur en sfeer van vertrouwen, overleg, wederkerigheid, aandacht, openheid en gelijkwaardigheid, en niet alleen op basis van regels en procedures. De PCR vindt dat in die sfeer de medewerkers van de gemeente klantgericht behoren te zijn, mee te denken met de inwoners en de inwoners te kennen. Wij juichen het toe als inwoners met ons meedenken en tips geven voor een betere dienstverlening. Daarbij heeft iedereen gemakkelijk toegang tot gemeentelijke informatie. De gemeente biedt haar dienstverlening zoveel mogelijk digitaal aan, maar de gemeente helpt aan het loket ook de mensen die behoefte hebben aan rechtstreeks contact en/of niet kunnen omgaan met de digitale dienstverlening.

De PCR heeft evenzeer oog voor financiële duurzaamheid van de gemeente en de financiële lasten voor de inwoners via de gemeentelijke belastingen. In onze bestuurscultuur hoort de gemeente zuinig en efficiënt om te gaan met gemeenschapsgeld en zich daarover transparant naar de belastingbetalers te verantwoorden. De financiële dekking van onze plannen moet niet leiden tot verzwaring van de lasten van burgers en gevonden worden door het maken van scherpe bestuurlijke keuzen.

Onze speerpunten zijn:

- De gemeente werkt samen met inwoners en belanghebbenden om gezamenlijke doelen te bereiken. Ze houdt rekening met de ieders eigen verantwoordelijkheid en doet dit op basis van gelijkwaardigheid en met respect.
- Het gemeentebestuur informeert haar bewoners tijdig over zijn plannen, over wat er wel en niet is bereikt en over wat dat heeft gekost.
- De gemeente zorgt ervoor dat informatie makkelijk bereikbaar en begrijpelijk is.
- De gemeentelijke organisatie is modern, werkt efficiënt en effectief en gebruikt moderne digitale technologieën die bijdragen aan een adequate dienstverlening aan burgers, bedrijven, instellingen en bestuur. Elke medewerker neemt eigen verantwoordelijkheid, stelt zich flexibel op en benut de eigen talenten en creativiteit voor deze dienstverlening.
- De gemeente voorziet in een goede, klantgerichte dienstverlening op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning. De huidige dienstverlening die de gemeente Veenendaal namens onze gemeente uitvoert, is niet toereikend en rigide.
- De gemeente moet zorgen voor een adequate ambtelijke ondersteuning aan belanghebbenden, ook op beleidsterreinen waarop die nu nog tekortschiet, zoals voor sport, cultuur, energie en circulaire economie.
- De PCR vindt dat de gemeente ook in financieel opzicht duurzaam en daarmee met een sluitende begroting moet werken. Het gemeentebestuur durft keuzen te maken binnen de financiële ruimte. Dat neemt niet weg dat de bedragen bestemd voor het sociale domein niet aan andere doeleinden besteed mogen worden.
- De gemeente investeert in een lerende organisatie die leert van eerdere tekortkomingen en deze niet toedekt, maar gebruikt als een startpunt om steeds beter te presteren. Zo'n lerende organisatie is daarmee duurzaam en klaar voor de toekomst.